

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 17 maig de 1914.—Núm. 43.

BIBLIOTECA PÚBLICA

TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Candidatura per a l'elecció d'un Senador

D. EDUARD CALVET I PINTÓ

D. Eduard Calvet

Avui els compromissaris de la província—no ja'ls republicans i nacionalistes—sinó'ls de idees i conviccions lliberals, poden fer un gran bé a Catalunya designant per a Senador a l'Eduard Calvet.

Nom prestigiós, home d'empresa, d'història verament catalanista, ell representa com ningú aquesta voluntat catalana que, a despit de contrarietats i desprecis s'ha anat imposant a l'Estat. Ell com ningú sintetisa l'esforç de la nostra indústria que pel seu propi valer s'ha guanyat un lloc honorós en el concert mundial.

Nosaltres confiem en el triomf de l'amic Calvet i no cal dir si celebrarem com a propia la seva victòria.

* * *

La Mancomunitat Catalana y l'Ajuntament

Heu tingut ocasió de llegir l'informe que l'Ajuntament de Tarragona ha enviat al Consell Permanent de la Mancomunitat Catalana.

En realitat que's tracta d'un document pobríssim, rural i tot. No diu més que lo que voldria Tarragona, com si li haguessin demanat un somni, i després el contés a uns quants oients.

De debò que'ns ha sorprès l'aital document, doncs havent-hi a l'Ajuntament bons i distingits companys nostres d'una i altre banda del catalanisme, calia esperar d'aquests una defensa científica de lo que la Mancomunitat haurà d'ésser per a major honra i gloria de la nostre terra.

La Mancomunitat Catalana que ha vingut essent un dels més anhelats amors de Catalunya d'uns anys an aquesta banda; la Mancomunitat Catalana que haurà d'ésser un assaig concient per el governament polític i administratiu de la nostre terra; la Mancomunitat Catalana que no és sinó que un pas més enllà per a l'assoliment integral de la autonomia de Catalunya, mereixeria, ara que li ha sigut forçós parlar a l'Ajuntament d'una ciutat catalana,—un carrer de la Ciutat Unica, Catalunya-Ciutat com bellament glosava en Josep Carner—la defensa alta i serena de la Mancomunitat en quan a sistema;

l'estudi, la crítica i un anàlisi aciençat de les llurs bondats i dels llurs defectes, si n'hi han, en quan a obra.

En bona hora que s'hagi demanat al Consell Permanent tot això que d'anys veniem amorosint com un ideal que no se sab on se forja, ni qui'l forja, mes aixís hi tot, cal reconèixe que Tarragona no ha volgut—no volém dir no ha sapigut—fer-se digna del actual moment històric català, fent resplandir amb guspises de foc i flama tota la magnificència i l'altíssima necessitat que Catalunya sent de retornar a ésser çò que tot, çò que volém que sia més tard o més aviat, utilitzant al efecte quans medis i sistemes tinguem a mà realitzar sempre que no estigan en contraposició amb çò que és el nostre més honorat llegat catalanesc; la dignitat i'l sant amor a la carn i l'ànima de Catalunya.

Volem la Mancomunitat Catalana, no com un funcionarisme més de l'Estat, ni per qué ens dongui una carretera més o menys; la volem ans que tot, formada i constituïda per gent apte, coneixedora dels grans i complicats problemes comarcals a resoldre; allionada i curosa, i, sobre tot, gelosa de la responsabilitat social i política que acaba de contraure davant de Catalunya i de l'Espanya tota, davant d'Europa, i davant del mon enter.

La volem en optimisme, la volem com se vol a una enamorada, i per això éns hi casem i tot, perquè hi volém passar tota la nostra vida, sofrint o gaudint les alegries o les malvestats futures.

Aquesta es la Mancomunitat Catalana aquí aquest modest tarragoní hauria sollicitat del Consell Permanent, (are que mal expressat en el correr de la ploma) ans que demanar-li tot això que l'Ajuntament de Tarragona ha tingut a bé sollicitar en un migrat i gris document, que no te altre cosa de relleu que la cita d'una munió d'obres que's voldrien, però que està desposseït de tot raonament, i que, per a major tristesa, no hi rellueix l'esperit fort, brau del nostre poble, que vol i estima la Mancomunitat Catalana com un abraç de tot Catalunya primer, i com un sòcul incommovible que haurà d'aguantar tot l'edifici de la patria en l'hora de la seva gloriosa consolidació després.

CARLES DE VIANA.

* * *

Mudances

Des de 1909, d'ençà que tenim guerra al Rif, que venen proclamant els orgues en la premsa del partit republicà, la sangria, la ruina, el desgavell que representa aquesta guerra; aquesta aventura sense un plan determinat.

Diuen també que no som un país colonitzador i

que, apart la perdua de la joventut (que es lo més dolorós) els milions que gastem a l'Àfrica, ens falten per a reconstruir-nos interiorment i en tots els ordres dintre la península.

Condemnen així mateix aquesta set imperialista, sentida de mol alt, i que forçosament ens fa de portar una *debacle* tan dolorosa, tan trágica, tan aclaparadora moral i materialment com la de la perdua joh ilustres governants espanyols! de les colonies.

Doncs bé; en front d'aquesta premsa s'aixecava la premsa sensata i patriòtica dels monàrquics dient que lo que feien els republicans amb aquests *anti-patriòtics* escrits, era una absurda campanya de difamació i desprestigi; una campanya criminal contra l'honor d'Espanya i sovint de l'exèrcit; un acte de villania manejant les armes de la mentida i de la coacció, etc., etc., etc....

Heus aquí que'l abans compacte partit lliberal se divideix; que'l formidable i gloriós partit conservador se destrú, i lo que abans eren secrets avui son proclames als quatre vents; lo que abans era confiança avui es disputa, i heus aquí també, que lo que abans era mentida es convertida avui en veritat palpable i visible a tota llum.

Lo que abans era una infamia, una mentida o una calumnia, es proclamat bò de tota llei pels monàrquics de les oposicions, i resulta ser una sangria estèril per a Espanya, la guerra del Rif... una ruina per a Espanya, la guerra del Rif... una calamitat per a Espanya, la guerra del Rif...; ho diu Alhendalazar, ho diu Maura Gamazo, ho diuen els lliberals demòcrates, ho diu en pès tota la premsa espanyola sens distinció de colors, excepte la den Sánchez Guerra.

¡Republicans convenuts; classe neutra que esteu per decidir-se, preneu-ne nota... Pera els monàrquics (per lo que es veu) lo concepte de la veritat i la mentida es com l'acordeón... segons les circumstancies.

* * *

De Colectivisme agrari

El govern anglès i particularment el seu hallador ministre d'Hisenda, que està actualment enquietant el foc encés entre els obrers del camp per l'americà Enrique George, ha renovat la idea del repart de les terres improductives, de recreo o a mitg produir. Per aquest motiu están excitats el poble anglosajons (1).

La síntesis del colectivisme integral, es la socialització de la terra i de tots els instruments de treball (mines, màquines, fàbriques, ferrocarrils, etc., etc., i tota classe de capitals), deixant els productes baix el règimen de la propietat individual inclús el dret de trasmetre'ls per herencia. Representen aquesta escola Vinkelblech, Robertus, Lassalle, Karl Marx, Schaeffe, Vagner...

El *colectivisme agrari* es una atenuació de l'altre; vol realitzar els mateixos beneficis, sense socialitzar el capital. Respecta i manté en els mateixos termes d'avui la propietat privada, no tan sols dels productes del treball, o siguin el objecte del consúm, sinó també els instruments de producció, amb la sola excepció de un: la terra.

La propietat individual no pot llegítimament recaure sino sobre bens que siguin producte del treball individual; la terra es obra exclusivament de la Naturalesa; per lo tant, no es susceptible de apropiació. Aquest es el raonament capital del colectivis-

(1) De la conferencia donada en el «Fomento del Trabajo Nacional» per el gran economista català D. Guillem Graells, el pròxim passat diumenge.

me agrari, o lo que ve a ser igual, el sistema de nacionalització de la terra, ensenyi per Colins, Florez Estrada, Gessen, Stuart Mill, George, Wallace, Walrás, Flürscheim, etc., etc.

Com hem vist en l'anunciat, Anglaterra es on aquestes doctrines colectives tenen més prosèlits, i com que hi ha un estat de opinió favorable, s'està laborant desde l'esfera del govern per a preparar evolutivament la nacionalització de la terra.

En aquell país el poble està ben preparat per a anar a reformes d'aital trascendencia, degut a que'l Korán, la Bíblia, l'Evangeli, de les doctrines del apòstol del Colectivisme agrari Enrique George (no Lloid George actual ministre d'Hisenda) exposades en el seu llibre *Progrés i Misèria*, han sigut vulgaritzades en forma tal, que han arribat a totes les classes socials, per haver absorbit Anglaterra solament un nombre tan gran de edicions que's calculen en més de mitx milió de llibres els que s'han col·locat en aquell país solzament; sense comptar la divulgació feta per la premsa diària i en reunions, conferències, lectures comentades, etc., etc.

No ve d'avui aquesta orientació: en aquell país el gran estadista anglès Glstone, per acabar la misèria d'Irlanda, va concertar un emprèstic destinat a ésser facilitat a un baix preu d'interès, perquè els cultivadors podessin comprar la terra que cultivaven; el mateix estadista, en 1894, va promulgar una llei Municipal reconeixent als municipis el dret de comprar i també d'arrendar terres, per arrendar-les o subarrendar-les, en parcel·les als veïns necessitats, poguent-ho fer fins *contra la voluntat* dels respectius propietaris per ministeri del *County council*, o Consell del Comtat.

Amb la divulgació de les doctrines i amb lleis de caràcter evolutiu, els anglesos ja están entrenats per anar a l'avançada de la solució d'un dels problemes fonamentals per la transformació de les lleis que regulen la distribució de la riquesa. Tot el món te la mirada fixa a Anglaterra per a estudiar els efectes que produiran les reformes atrevidíssimes anunciades per l'actual ministre d'Hisenda anglès.

Mentres aquí està ensopida la nostra classe mitxa, els nuclis socials de tot el món, que representen lo que represeten ells, no miren tan el calaix, i amb força esperit d'independència, están intervenint amb formidable empena, als afers dels governs. Ho proven les lleis de Lloid George i'l llibre publicat últimament per el president dels Estats Units M. Wilson, ab el títol *La Nova Llibertat*, que clama contra l'actual concentració de la riquesa i'ls avenços de la misèria.

Com hem vist Anglaterra te consciència del seu valer, es un poble vigorós i'ls estats d'opinió tenen verdadera força. Els seus estadistes veuen vindre les conmocions socials i preparan el país per a evitar que la topada sigui massa violenta. Sembla paradoxal que'l poble menos socialista del món sigui el que més adelanti en el sentit de les reformes socials, i sense estridències, amb suavitat, và fen el seu camí amb seny pràctic. Nosaltres que tenim certes semblances amb als anglesos, hauríem de saber-ne quelcom més d'aquestes coses,perque encara que aquí la terra no estigui tan monopolisada com a Anglaterra, les lleis de la distribució de la riquesa obren en virtut de la mateixa dinàmica econòmica en tot el món.

Les persones poc acostumades a veure aquestes qüestions al sentir *negar la propietat de la terra* reben una forta sotregada; està tan arrelada entre nosaltres la creencia de que la propietat de la terra es intangible i casi de institució divina, que'ns costarà d'entendre i desarrelar aquesta idea, i fer comprendre que si la esclavitut política està representada pels reis d'origen diví, que ja avui en queden pocs en virtut de les idees democràtiques; el monopoli d'usar de *les forces de la naturalesa* representa la *esclavitut* econòmica. Aixís com políticament estèem emancipats per el reconeixement de la sobirania popular, continuem essent *esclaus econòmicament* per virtut del poder que tenen els amos de la terra del *monopoli* que tenen d'usar de la mateixa.

«Tot home, diu George, te'l dret del producte del seu treball, que es dir, al seu treball incorporat

en coses materials; ningú podria practicar aquest si no'l tingués a usar lliurement les forces i substancies materials que ofereix la Naturalesa; admetre el dret de propietat privada sobre tals forces i substancies naturals es tan com negar el dret de propietat sobre el producte del treball, (fruits, caldos, bestiar, cases, teixits).»

«Quant els *no-productors* poden reclamar com a renta una part de la riquesa creada per els *productors*, el dret d'aquests als fruits del seu treball queda *ipso facto negat*.»

«Al contrari, reconeix que un home pot lligitimament reclamar la propietat del seu treball incorporat en coses materials, es negar que no pot ningú exercir lligitimament el monopoli de la terra, o sigui la propietat exclusiva.»

«Segons lo que deixem consignat, tot home, per el fet de haver nascut, porta a la vida un dret natural i inalienable: el dret d'usar i disfrutar de la terra, lo mateix que de respirar l'aire. Privar-lo de aquest dret es robar-lo; i així succeeix quan alguns acaparen un espai qualsevol de terreny, excluint de aquells als demés.»

Quan Enric George parla de la terra's refereix exclusivament a les forces que en estat latent te la terra avans de començar la producció, es dir, fa una divisoria entre la terra, intrinsecament, i les millorss que's pugui haver fet la terra: aquestes les considera capital.

Dues coses separa de la terra George que no poden ésser monopolitzades: *les forces i substancies materials que ofereix la Naturalesa* i que encara la mà del home no ha treballat, i el valor que adquireixen les terres en virtut de l'*aument* de població. Aquests valors, l'un es obra exclusiva de la Naturalesa i l'altra per virtut del esforç social. Ni l'un ni l'altre son obra del treball, res costen a ningú, injustament s'en apodera l'amo de la terra, en forma de rentas. El Municipi segons uns, i l'Estat, altres, s'hauria d'apropriar d'aquets valors per medi de lleis, en *forma d'impostos* i's creu que's podrien suprimir tota classe de tributs i impostos, i sobriarien elements econòmics per tots els gastos de la colectivitat.

«Si's fan contribuir les manufactures se posa un frè a la fabricació; si's carreguen impostos a les millorss s'obté'l resultat de impedir la perfecció; si cauen sobre'l comerç, dificulten el cambi; si pesen sobre'l capital, aquest s'en vá; pero tot el valor de la terra pot pendres per medi de impostos, i l'efecte únic serà estimular l'industria, obrir noves oportunitats al capital i aumentar la producció de riquesa.»

Com a catalanistes, més ben dit, com a nacionalistes, expliquem aquestes idees, perque tenim el convenciment, que tot ferm nacionalista que les estimi lo primer que deu afirmar per demunt de tot es el dret a la vida. Hem de portar un esperit nou a la política i hem de fer una selecció de les idees i adaptarles al esperit pràctic de la nostra rassa, tenint present que per gaudir de vera llibertat se fa indispensable que les reformes econòmiques socials son una qüestió preliminar per implantar amb éxit las qüestions polítiques. Per això voldríem despertar el nostra poble i que s'endinsés a l'estudi dels problemes que han de portar-lo a l'elevació moral i emancipació econòmica.

P. A. M.

Pel millorament de la classe

Fá dues setmanas que a RENOVACIÓ aparegué un article firmat per *Un de la classe*, apoiant el descans dominical i esplicant lo molt explotats que estem els dependents, en particular nosaltres els d'industria.

Diu l'articulista: *No n'hi ha prou amb deu o dotze hores de treball?* Per alguns rams fins es massa, empró per satisfets podriam donar-nos nosaltres que se'ns senyalés una jornada com aquesta, ja que no es just que un dependent a la flor de sa joventut treballi quotidianament quinze, setze i totes quantes hores vol llur quefe i amb sou irri-

sori de quatre o sis durus al mes; i encara els que en guanyen sis es considerant-los com els millors dependents de la plaça. Parlo pels droguers més que per ningú, puix, som els que estem mes explotats, perque ni tant sols tenim durant el dia una hora per a distreure'ls nostres cervells, ja que'ns posem a treballar a les sis del matí i no acabem finses a les deu de la nit, aixó si no hi ha algún des-torp extra, que sempre n'hi ha.

«I després, com si aixó fos poc, tenim de treballar el diumenge finses a un o dos quarts de tres de la tarde, tot i sent l'hora de tancar les dues, segons es de llei. Dels abusos aquestos deurían preocupar-se les autoritats, puix, al fer-se la llei establint el descans dominical, va dir-se que'ls droguers podían tenir llurs establiments oberts els dissaptes hasta mitja nit i que'l diumenge no obrirían, i aixó sols va complir-se una festa, puix, després, vingueren els precs dels amos de que'ls deixessin tenir obert finses a las onze, després ho lograren hasta les dotze i avui tindriem de ferho a les dues, empró es pot dir que no ho fa ningú exactament.

Si algún dependent prova tant sols de queixar-se i demanar lo que es just se li sedeixi, rep cèlèbres contestes per istil d'aquesta: *teniu idees massa adelantades i homes aixís no convenen al nostre ram*.

Nosaltres no tenim cap hora de llibertat, ni tant sols per a menjar, perque se'ns presenta el menjá ja fret a taula i, amb un embut, com vulgarment se diu, ens el menjém, puix, solsament estèem una hora escassa en tot el dia per a les menjades. Crec jo que amb totes aquestes proves de lo explotats que estem, n'hi ha prou per a ferse carrec de la raó que tenim en queixar-nos.

Avui per a defensar nostres drets tenim constituït el «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria», els treballs del qual tenen d'ésser fructífers a no tardar molt per a tots nosaltres el dia en que's posin en ús. Jo vos prego companys volguts, que si teniu ganes de millorar la nostra situació tant dolenta actualment, haveu de treballar en pró del «Centre» qu'ell correspondrà en tot lo que pugui per a lograr lo que de dret ens pertoca.

UN DEPENDENT DROGUER.

Nota d'art

Un fris Renaixement.

El ressorgiment d'un poble, porta quasi sempre, el ressorgiment de lo que es l'essencia del poble: çò és, l'art i la bellesa.

Els pobles no podrien vantar-se de gaires victories sinó comptessin amb el geni de llurs fills, d'aquells que laboran en el silenci dels tallers, dels laboratoris i de les biblioteques, regirant i renovant tota la pasta vella, per a fer-la esdevenir als nostres ulls i a la nostre ment, cosa rejuvenida i lloada, sense per xò rebutjar el gust de classicisme que'ns van llegar els nostres més altíssims i genials avant-passats.

Aixís Tarragona, tractada com a símbol de poble-raça, vé renovant totes les coses de caient artístic, i més que renovant-les, *iniciant-les* al camí d'una sana transformació.

Diguïnt-ho sinó les arts gràfiques, de les que fá poc temps ens en vam ocupar; diguïnt-ho els pintors locals, els mateixos fusters i ebanistes, els paletes, els cerrallers, i podríem dir que totes les arts i'ls oficis.

I és que'l treball và tenint consciència de responsabilitat educativa. Ja no's treballa per necessitat tan sols; se treballa també amb càcul, primer; amb nou esperit de distinció, després, i amb un noble neguit de *crea*, darrerament.

Avui, en ocasió del present que l'Orfeo tarragoní ha fet al seu actual president D. Manuel Font, hem tingut el goig de palpar çò que deixem dit. Dos joves artistes tarragonins, bons amics i companys nostres, els amos i directores del establiment d'esculptura i tallisteria del llur nom, Arana i Brú, han volgut posar prova ben palesa del seu refinament artístic, i de la seva cultura dins del noble ofici.

Se tracta d'un fris de fusta, estil Renaixement, d'unes dimensions de 6 centímetres de llarg per 4 d'alt. Talment sembla arrancat amb violència d'alguna senyorial arca,—qual visió troxarfem en la poesia *Poblet*, den Guimerá, d'una forta emoció descriptiva,—o dels frisos de fusta en la sacristia de San Francisco, *el Grande*, de Madrid.

El treball a mà, descriu, més bé que no la propia violència tot el cruiximent de la fusta i'l costellam de per dintre.

El fris en qüestió, está ornat bellament, en relació a la época. En els dos quadros, o arcs dels centre, hi llueix, en un, l'escut de Tarragona, en l'altre, la dedicatòria-ofrena al Sr. Font que l'Orfeó li fá, principalment en recort de la memorable excursió a Madrid l'any 1912.

En resúm, que's tracta d'un treball meritíssim que honra a la ciutat i als nostres amics, Srs. Arana i Brú, als qui felicitem efusivament.

Com el millor elogi sempre queda per dir, nosaltres recomanaríem als qui no hagin pogut admirar tan artístic com prehuat tresor, ho fassin, segurs com estem que'l felíç propietari Sr. Font, no s'hi haurà de negar mai, car és una obra de misericòrdia d'art, donar a veure als humils, principalment, çò que no poden tastar quasi mai, i sols veuen de lluny en lluny.

L'enhorabona a tots, i... fins a una altra.

B.

* * *

EL CANT DELS MESOS

MAIG

An En Lluís Vía.

La terra, feta un encís
s'ha badat a la Natura
i com un nou paradís
s'ha vestit de galanura.

Les flors abocan mil tons,
els arbres brosten formosos,
i'ls aucells cantan cançons
al brançal del niu, gojosos.

El Maig es la plenitud
que no sab rés del dolor,
car tot éll es joventut
en un Idili d'Amor.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Tarragona, maig de 1914.

* * *

Exposició Carbó-Vazquez

Ahir a les deu del vespre havia de quedar inaugurada aquesta exposició de pintures dels nostres amics Carbó i Vazquez, que tan ha sigut elogiada per la premsa de Barcelona, i que'l nostre Ajuntament ha volgut patrocinar en honor dels artistes tarragonins.

La sala escullida es la del Circol de Tarragona.

Tota la present setmana podrà visitar-se l'exposició, tarda i nit.

* * *

Notes de l'Orfeó

Festa en obsequi del president
D. Manuel Font

Corforme dèiam en nostre darrer editorial, el passat diumenge, a les nou de la nit, và tenir lloc en el Hòtel d'Europa, el banquet que la Junta de l'Orfeó, socis protectors i caintaires, havíen organitzat en obsequi del president de la mentada entitat, el nostre volgutíssim amic En Manuel Font.

La festa resultá esplèndida i digna del homenatjat. Fou de doldre que circumstancies forçoses, privessin d'assistirhi a diferents prestigiosos elements que sempre s'han distingit pel seu gran amor al Orfeó i per l'afecte personal que professen al seu actual president.

De totes maneres, el nombre d'assistents no bai-

xaria d'una trentena. ¿Noms? No creiem oportú citar-ne per a no exposar-nos a omissions sempre lamentables. Bastará dir, que hi era present tot l'esperit i tota la flama de l'Orfeó; desde'l Mestre director Sr. Gols, passant pels individus de la Junta actual i anteriors als socis protectors, i a una nodrida representació de la secció d'homes.

L'àpat resultá soculent i exquisit, com li és característic al nostre bon amic En Ramon Ollé, amo del Hòtel d'Europa.

A l'hora dels brindis, parlá'l nostre volgut company i amic, En Bernabé Martí i Bofarull, en nom i representació de la Junta, orfeonistes i socis protectors. Heusaquí'l brindis, poc més poc menys:

Comença dient que es una grañ joia poder celebrar actes com el que s'està celebrant, en el que s'hi involucren don aspectes, si de justícia l'un simpàtic l'altre.

Defineix l'acte de justícia, posant de relleu la gran tasca de sacrificis, esforços, neguits i treballs de tota mena portats a bon terme pel Sr. Font la presidencia de l'Orfeó, i s'entreté més principalment en descriure el cop de génit formidable de l'anada a Madrid.

Tard hem complert el deure de justícia, però el cas és que l'havem complert.

Fá un elogi den Font ciudadá, i li diu, que al igual que aquella dona indefinible de l'obra genial d'un escriptor castellá, quan en Font vol malparlar de Tarragona, és per amagar millor el seu gran amor que sent envers ella.

Parlant de l'aspecte simpàtic de la festa, diu, que tots ells, anònims cooperadors en la tasca cultural i artística que l'Orfeó expendeix, se senten ara més rejuvenits i més abrandats d'entusiasme tenint a n'en Font per guaiador, i fá vots per a que l'acte d'avui serveixi d'esperó per a enfortir-lo més i més si es cas que ho necessita, que a ben segur que nó en la lluita per assolir la victòria definitiva, i per a quan arribi aquest cas demana uns brots de llover per als cantors, i a Tarragona que sápigam fer llavors justícia a uns i a altres.

Orfereix el banquet al Sr. Font en nom de l'Orfeó, i se li fa entrega d'un riquíssim treball, obra mestre dels nostres volguts amics Srs. Arana i Brú, que és per tothom elogiada.

Per a terminar, diu, el Sr. Martí i Bofarull, que per a mostrar que les nostres festes no queden egoístament en el petit cercle dels comensals, proposa que'l bell ram de flors que ha presidit la festa sia enviat a la distingida esposa del Sr. Font per a que quan menys pugui aquesta respectable dama fruit, ja que no de l'acte en sí, de la essencia de la festa tan hermosament expressada en les flors, que tenen color i aroma, i també lligades amb una cinta de les gloriòses quatre barres, símbol i patètica de tots els nostres amors i afectes més íntims.

Fou aplaudit al terminar.

En Joan Ruiz i Porta llegí uns inspirats versos en els que fá l'apologia den Font. Van ésser molt celebrats i's và acordar editar-los i repartir-los entre'ls ofeionistes.

Se và alçar a donar les gracies el festejat, don Manuel Font, i no cal dir si ho faria com éll sol fer-ho; mes com tot elogi podria semblar adulació, obtem per prometre publicar en el nostre nombre vinent el discurs íntegre que và tenir a bé llegir—per a que'ls nostres llegidors en puguin fruit tota l'exquisidessa,

En resúm; una festa amical i d'entusiasme, i sobre tot de justícia per l'amic Sr. Font que tant ha fet per l'Orfeó, i ve fent, i cal esperar confiadíssims que seguirá mostrant-li tot el seu valer finses a assolir per a la benemèrita entitat cantaire tota la forma i tota gloria que li correspon de dret i de fet.

X.

* * *

Tribunals Industrials

El passat dimecres tingué lloc al Centre Industrial una nombrosa reunió d'elements patronals i obrers per a tractar de demanar l'implantació del Tribunal Industrial en aquesta ciutat.

Sortirem molt ben impresionats de l'acte, que

esperem donarà fruit. Allí vegerem discutir, raonar, examinar el text de la llei i inspirar-se tothom en un gran desig de millorament i de progrés.

Els diferents representants congregats quedaren en consultar les respectives entitats abans de contestar definitivament, mostrant-se tots ben satisfets de la lloable iniciativa del nostre bon amic En J. Gelabert, secretari del Centro Industrial.

Noves

Definitivament s'ha senyalat per el día 20, dimecres, a la nit, el grandió concert de la Sinfónica de Barcelona que dirigeix l'eminent mestre En J. Lamotte de Grignon, amb la cooperació del nostre meritíssim *Orfeó tarragoní*.

L'*Orfeó* hi cantarà, en primera audició, la immortal i portentosa pàgina del *Pascival* den Wagner, *La Consagració de Graal*.

El dijous và venir el mestre Lamotte a derigir un assaig de l'*Orfeó*, i quedà sorprès de la justa i acabada interpretació, felicitant coralment al mestre Gols pel seu treball, i als orfeonistes per l'entusiasme ab que han emprès tan difícilíssima obra.

La nova ha despertat un interès grandíssim. Sóm en vespres d'un memorable aconeteixement musical, i cal que Tarragona tinga conciencia de la importancia artística que representa una data com la de dimecres a la nit.

El concert tindrà lloc al «Coliseo Mundial».

Casals (perruqué), Unió, 12, Colonia tarragonina't felicita gran reforma establiment, recordém que l'estufa desinfectán la tens des de'l 1902.—*Murt*.

El dijous tingué lloc la Junta general ordinaria per a la renovació total de càrrecs de la Societat Tipogràfica, éssent el·legits: President, Josep Floresví; Tresorer, Lluís Capdevila; Comptador, Josep Oller; Secretari primer, Joaquim Oller; Secretari segon, Josep Rovira, i Vocals, Pere Fortuny i Josep Solé.

DE CONSTANTÍ.—Els nostres amics d'aquesta vila's reuniren el passat diumenge per a organitzar un Sindicat Agrícola i una Caixa Rural, havent-hi una animació extraordinaria. Celebrarem que l'idea vagi endevant, més que no sia per a acabar amb els usurers que deixen cantitats als petits propietaris i després quan venen eleccions els reclamen el vot.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Novitats per a senyora i nenes en Merceria.—Confeccions.—Pells.—Sombreros.—Bisuteria, etc., etc.

Gran assortit en PERFUMERIA
Inmensa varietat en Brodats.

Se venen a pessés i a trosos.
Preu ficse —Ventes al contat.—Sempre nou.—
Continuament renovació.

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.^a
TARRAGONA

ALS AGRICULTORS

En la finca de D. Isidre Aymat, partida *Rodolat*, se venen els millors plançons de garrofer, classes **Valenciá i Pom negre**. Per encàrrecs dirigir-se a Pau Monguió, Rambla de Sant Carles, n.º 20, taverna.

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Maig 7	"Cabo Toriñana"
" 14	"Cabo San Vicente"
" 21	"Cabo Santa Pola"
" 28	"Cabo San Antonio"
	"Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Maig 8	"Cabo Santa Pola"
" 15	"Cabo San Antonio"
" 22	"Cabo Higuier"
" 29	"Cabo Quejo"
"	"Cabo

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes,
copiadors, etc.

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a
magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agusti, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y suscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**

MOSTELLE — (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^a

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les
malalties i convalescència,

Se ven per tot arrreu